

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำ และเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก 3) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก และ 4) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ชั้นศึกษาความต้องการแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 1 โดยผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปแจกในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าสถิติ ร้อยละ

2. ชั้นพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความสอดคล้อง

3. ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามฉบับที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมค่ามัธยฐาน ≥ 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.00 จึงถือว่า รายการนั้นมีความเหมาะสม

4. ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามฉบับที่ 4 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วย

ตนเองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไม่เกิน 1.00 และทำการทดสอบ $\mu \geq 3.50$ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงถือว่ารายการนั้นมีความเป็นไปได้

ในบทนี้นำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยที่นำเสนอในบทนี้ แบ่งเป็นประเด็นหลักเพื่อตอบคำถามการวิจัย 3 ประเด็นดังนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีความต้องการแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 3 ขั้นตอน 45 รายการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา จำนวน 16 รายการ 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนา การศึกษา จำนวน 21 รายการ และ 3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ จำนวน 8 รายการ ดังนี้

ขั้นตอน 1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา จำนวน 16 รายการ คือ การวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา วิเคราะห์ เป้าหมาย เิงยุทธศาสตร์ ระดับชาติ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วิเคราะห์แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษากฎหมาย นโยบายและความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การศึกษา ข้อตกลงการปฏิบัติราชการและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินการของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาให้คำรับรองกับเขตพื้นที่การศึกษานครนายก การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้านสังคม และวัฒนธรรม เช่น จำนวนประชากร ระบบการศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคมการสื่อสาร อาชีพ ฯลฯ วิเคราะห์ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ การผลิตเครื่องจักรต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ วิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ อาชีพของประชาชนในท้องถิ่น รายได้ของท้องถิ่น ฯลฯ วิเคราะห์ด้านการเมือง และกฎหมาย วิเคราะห์โครงสร้างสถานศึกษา ผลผลิต และการให้บริการด้านประสิทธิภาพ คุณภาพการศึกษา และคุณภาพของนักเรียน วิเคราะห์ด้านบุคลากร ได้แก่ ปริมาณ และคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา วิเคราะห์ประสิทธิภาพทางการเงิน ได้แก่ ความเพียงพอ ความคล่องตัวในการ เบิกจ่ายเงิน การระดม

ทรัพยากรและการใช้จ่าย ทรัพยากรของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้านวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ได้แก่ ความเพียงพอ และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ วิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในสถานศึกษา การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจในการ บริหาร จัดการของสถานศึกษาและการประชาสัมพันธ์ การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาตามคำรับรองการปฏิบัติราชการที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านปริมาณและคุณภาพ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มี ผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณะชนรับทราบ

ขั้นตอน 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา จำนวน 21 รายการ คือ ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษาและศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง กำหนด วิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา วิเคราะห์ทบทวนภารกิจหลัก อำนาจหน้าที่ในปัจจุบันของสถานศึกษา แล้วกำหนดภารกิจที่คาดหวังสำหรับอนาคต จัดกลุ่มภารกิจหลักของสถานศึกษา วิเคราะห์ ความ เชื่อม ประสานระหว่างกลุ่ม ภารกิจต่าง ๆ และความสัมพันธ์ในรูปแบบโครงสร้างสถานศึกษา กำหนดภาพในอนาคตของสถานศึกษาที่ต้องการ ซึ่งมีความเป็นไปได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลย้อน อดีตรวมและมองปัจจุบันทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ระบุภาพรวมในอนาคตให้ชัดเจน แล้วเขียนเป็นวิสัยทัศน์ของ สถานศึกษาโดยใช้ ข้อความในการสร้างแรงจูงใจ หรือ กระตุ้นให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเกิดแรงบันดาลใจ อยากปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ ของสถานศึกษา นำวิสัยทัศน์ที่กำหนดแล้วให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ จะต้อง ปฏิบัติให้บรรลุวิสัยทัศน์ ระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการนั้นเชื่อมโยงกับเป้าประสงค์หรือความ คาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตาม แผนกลยุทธ์แล้วเขียนเป็นข้อความพันธกิจใน เชิงสร้างแรงจูงใจ กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ศึกษาผลผลิตหลัก และตัวชี้วัดที่หน่วยงานต้น สังกัดกำหนดให้ดำเนินการและทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดเป้าหมายผลผลิต หลัก ให้สอดคล้องกับนโยบาย และ เป้าหมายต้นสังกัด โดยมีข้อมูลพื้นฐานด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย กำหนดเป้าหมายผลผลิตหลักในแต่ละปี เป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับ กลยุทธ์ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็น ข้อมูลสารสนเทศ ระดมความคิดของผู้มีส่วนร่วมในการระบุนโยบายบริการ และผลผลิตการให้ รายละเอียด เกี่ยวกับการบริการ และผลผลิตหลัก ที่สถานศึกษาจะพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของวิสัยทัศน์ กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน โดยการพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ สถานภาพขององค์กร เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะและกำหนด ตัวชี้วัด ความสำเร็จที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ระบุภาพความสำเร็จที่ต้องการ ซึ่งเป็น

ทางเลือกที่ถูกเลือกในลักษณะของการประมาณการที่คาดว่าจะต้องเกิดขึ้นในอนาคต 3 – 5 ปีข้างหน้า วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละทาง แล้วเปรียบเทียบทางเลือกตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ผู้มีส่วนร่วมเห็นว่าดีที่สุดกำหนดเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระบุแผนงานโครงการ/กิจกรรม ผลที่จะได้รับ และการปฏิบัติที่ต้องเกิดขึ้นตามกลยุทธ์ เพื่อสร้างแรงผลักดัน กลยุทธ์ให้สถานศึกษาบรรลุวิสัยทัศน์ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอน 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ จำนวน 8 รายการ คือ การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง การจัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลางเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย การจัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (คำรับรองการปฏิบัติราชการ) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งานโครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ การวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปี งบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา การปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้าพร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

2. แนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา ตามโครงสร้างและหลักวิชา จำนวน 3 ขั้นตอน 45 รายการ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา จำนวน 16 รายการ 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา จำนวน 21 รายการ และ 3) การวิเคราะห์ ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ จำนวน 8 รายการ

3. แนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ จำนวน 3 ขั้นตอน 45 รายการ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยได้ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตามขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิเทศบุคคลกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 40-42) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ โดยระบุไว้มี 3 ขั้นตอน และสอดคล้องกับ สมพงษ์ เรียมรมิมัดัน (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณโดยระบุไว้มี 6 ขั้นตอน

1. ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีความต้องการแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีความต้องการและพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ ดังนี้

ขั้นตอน 1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา จำนวน 16 รายการ คือ การวิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา วิเคราะห์ เป้าหมาย เชิงยุทธศาสตร์ ระดับชาติ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วิเคราะห์แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษากฎหมาย นโยบายและความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การศึกษาข้อตกลงการปฏิบัติราชการและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินการของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาให้คำรับรองกับเขตพื้นที่การศึกษานครนายก การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้านสังคม และวัฒนธรรม เช่น จำนวนประชากร ระบบการศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคมการสื่อสาร อาชีพ ฯลฯ วิเคราะห์ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ การผลิตเครื่องจักรต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ วิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจ อาชีพของประชาชนในท้องถิ่น รายได้ของท้องถิ่น ฯลฯ วิเคราะห์ด้านการเมือง และกฎหมาย วิเคราะห์โครงสร้างสถานศึกษา ผลผลิตและการให้บริการด้านประสิทธิภาพ คุณภาพการศึกษา และคุณภาพของนักเรียน วิเคราะห์ด้านบุคลากร ได้แก่ ปริมาณ และคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา วิเคราะห์ประสิทธิภาพทาง

การเงิน ได้แก่ ความเพียงพอ ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน การระดมทรัพยากร และการใช้จ่าย ทรัพยากรของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ได้แก่ความเพียงพอ และคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ วิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในสถานศึกษาการมอบอำนาจ การกระจายอำนาจในการบริหาร จัดการของสถานศึกษา และการประชาสัมพันธ์ การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามคำรับรองการปฏิบัติราชการที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษา ในด้านปริมาณ และคุณภาพ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศผล การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณชนรับทราบ

ขั้นตอน 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา จำนวน 21 รายการ ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษาและศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง กำหนด วิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา วิเคราะห์ทบทวนภารกิจหลัก อำนาจหน้าที่ในปัจจุบันของสถานศึกษา แล้วกำหนดภารกิจที่คาดหวังสำหรับอนาคต จัดกลุ่มภารกิจหลักของสถานศึกษา วิเคราะห์ ความเชื่อมประสานระหว่างกลุ่มภารกิจต่าง ๆ และความสัมพันธ์ในรูปแบบโครงสร้างสถานศึกษา กำหนด ภาพในอนาคตของสถานศึกษาที่ต้องการ ซึ่งมีความเป็นไปได้ โดยพิจารณาจากข้อมูลย้อนอดีตและ มองปัจจุบัน ทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ระบุภาพรวมในอนาคตให้ชัดเจน แล้วเขียน เป็นวิสัยทัศน์ของ สถานศึกษาโดยใช้ ข้อความในการสร้างแรงจูงใจ หรือ กระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับสถานศึกษาเกิดแรงบันดาลใจ อยากปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจของ สถานศึกษา นำวิสัยทัศน์ที่กำหนดแล้วให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จะต้อง ปฏิบัติให้บรรลุวิสัยทัศน์ ระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการนั้นเชื่อมโยงกับเป้าประสงค์หรือความคาดหวังที่ ต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตาม แผนกลยุทธ์แล้วเขียนเป็นข้อความพันธกิจในเชิงสร้าง แรงจูงใจ กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา ศึกษาผลผลิตหลัก และตัวชี้วัดที่หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดให้ดำเนินการและทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดเป้าหมายผลผลิตหลัก ให้ สอดคล้องกับนโยบาย และเป้าหมายต้นสังกัด โดยมีข้อมูลพื้นฐานด้าน ปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย กำหนดเป้าหมายผลผลิตหลักในแต่ละปี เป็นระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้สอดคล้อง กับ กลยุทธ์ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ ระดมความคิดของผู้มีส่วนร่วมในการระบุน การบริการ และผลผลิตการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการ บริการ และผลผลิตหลักที่สถานศึกษาจะพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของวิสัยทัศน์ กำหนด แนวทางในการดำเนินงานโดยการพิจารณาจากผลการวิเคราะห์สถานภาพขององค์กร เพื่อกำหนด กลยุทธ์ในการพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ และกำหนดตัวชี้วัด ความสำเร็จที่จะบรรลุถึง วัตถุประสงค์ในแต่ละด้าน ระบุภาพความสำเร็จที่ต้องการ ซึ่งเป็นทางเลือกที่ถูกเลือกในลักษณะของ

การประมาณการที่คาดว่าจะต้องเกิดขึ้นในอนาคต 3 – 5 ปี ข้างหน้า วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละทาง แล้วเปรียบเทียบทางเลือกตัดสินใจเลือกทางเลือก ที่ผู้มีส่วนร่วมเห็นว่าดีที่สุดกำหนดเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา ระบุแผนงานโครงการ / กิจกรรม ผลที่จะได้รับ และการปฏิบัติที่ต้องเกิดขึ้นตามกลยุทธ์ เพื่อสร้างแรงผลักดัน กลยุทธ์ให้สถานศึกษาบรรลุวิสัยทัศน์ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก จัดให้รับฟังความคิดเห็นจาก ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอน 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ จำนวน 8 รายการ การจัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง การจัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษาและกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลางเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย การจัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (คำรับรองการปฏิบัติราชการ) ของสถานศึกษา ที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งานโครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ การวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา การปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้าพร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

2. แนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 45 รายการ ได้แก่ การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาทางการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหน่วยงานและนักวิชาการทางการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 40-45) และชัยสิทธิ์ เถลิงมีประสิทธิ์ (2544 : 13-14) และโดยระบุไว้ว่า การจัดทำและเสนอของงบประมาณต้องมีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

3. แนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ เรียมรมิณะ (2539 : บทคัดย่อ) และสนธิรัตน์ อุ๋นใจ (2547 : บทคัดย่อ) การศึกษา แนวทางการวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 แนวทางปฏิบัติมีความเป็นไปได้ของการวางแผน งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในโรงเรียนศึกษามี 3 ด้าน 65 รายการ ได้แก่ 1) ด้าน การวางแผนกลยุทธ์ในระดับสถานศึกษา มี 39 รายการ 2) ด้านการวางแผนจัดทำงบประมาณ รายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางมี 16 รายการ 3) ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มี 10 รายการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ ทั้ง 3 ขั้นตอน 45 รายการ ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพื่อเกิดประโยชน์แท้จริงแก่นักเรียนต่อไป

1.2 บุคลากรในโรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ และควรนำแนวทางการปฏิบัติที่ได้จากการวิจัยไปใช้ เพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติที่มีคุณภาพ

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ควรดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศ กำกับและติดตามแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ควรมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมองเห็นคุณค่าความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิผลของการนำแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ไปปฏิบัติในหน่วยงาน

2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาของสถานศึกษาในการนำแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

2.3 ควรเปรียบเทียบแนวทางการปฏิบัติการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยจำแนกตามขนาด และประเภทสถานศึกษา